

ASBJØRN SKYTTE

**PECKINPAHS
BLODIGE
WEEKEND**

The Osterman Weekend« markerer Sam Peckinpahs tilbagevenden til filmen efter fem års ufrivillig pause (og med indopereret pacemaker) siden den foregående, den fanden-i-voldske, robust underholdende »Convoy« fra 1978.

Med »The Osterman Weekend« vender Peckinpah endvidere tilbage til spionfilmgenren, og dermed knytter filmen an til hans hidtil eneste andet forsøg i denne genre, »The Killer Elite« fra 1975 – hans hidtil svageste film overhovedet. Ved første gennemsyn kan man være tilhøjelig til at rubricere »The Osterman Weekend« i samme skuffe – ikke mindst, fordi dens plot er ligeså kompliceret som John Hustons i »The Kremlin Letter« – men ved andet kig viser det sig, at den hænger særdeles godt og logisk sammen.

»The truth is a lie that hasn't been found out,« lyder en af filmens nøglereplikker, og den kan næsten stå som motto – ikke kun for denne film, men for hele Peckinpahs værk. Temaet 'fjendens' går som en rød tråd gennem alle filmene, oftest udkrystalliseret i et sammenstød mellem to tidligere venner. Den ene er en benhård, kompromisløs individualist, som aldrig svigter de ideale fordringer til sit personligt formulerede moralkodeks; den anden er fjendens af dette kodeks, opportunisten, som sælger ud af fordringerne og går på kompromis, ofte tvunget af ydre, realpolitiske hensyn og omstændigheder. Mens individualisten hårdnakket og fanden-i-voldske går en blodig død i møde med åben pande, overlever fjendens, men han gør det med katastrofalt store personlige omkostninger: selvrespekten er gået tabt undervejs.

Allerede i Peckinpahs gennembrudsfilm, svendestykket »Ride the High Country« (1961), kunne man finde dette tema i forholdet mellem de to *oldtimers*, Steve Judd (Joel McCrea) og Gil Westrum (Randolph Scott). Her lykkes det dog fjendens Westrum at rehabilitere sig i sidste øjeblik. Smukkest og klarest ser man det udformet i hovedværkerne, »The Wild Bunch« (1969) og »Pat Garrett and Billy the Kid« (1973). Deke Thornton (Robert Ryan) har valget mellem at rådne op i fængslet eller fange sin gamle ven, Pike Bishop (William Holden) og hans vilde bande. Først til slut, da banden er gået til grunde i et selvmorderisk opgør med hele den mexicanske hær (den mest smerteligt tragiske og ypperligt filmisk dynamiske sekvens i moderne, amerikansk film), frigøres Thornton fra sin lede ved sig selv og tilslutter sig den mexicanske revolution. Så let slipper Patrick J. Garrett (James Coburn) derimod ikke. Omstændighederne tvinger ham til at løbe planken ud og likvidere William Bonney (Kris Kristofferson). Igen husker man med smerteligt vemod det øjeblik, hvor Garrett efter at have skudt Billy vender sig og derpå skyder sit eget spejlbillede i splinter. For ham er der ingen vej tilbage. Han er blevet en levende død, som kun har selvforagten tilbage – en desillusioneret, sortklædt Dødens Engel.

Disse to film omkranser meget passende den hidtil mest frugtbare periode i Peckinpahs filmproduktion: årene 1969-73, der bragte i alt seks indiskutable mesterværker fra hans hånd, bl.a. tillige de mere stilfærdige, men dybt individualistiske film, »The Ballad of Cable Hogue« (1970) og »Junior Bonner« (1972).

Blandt de fire følgende film – frem til 1978 – er kun »Cross of Iron« for alvor tilfredsstillende med temaet om fjendens og kompromisløshed gennemspillet på den tyske østfront i 2. verdenskrigs sidste uger.

Og selv om »The Osterman Weekend« ikke når de ovenfor nævnte hovedværkers niveau, så røber den dog en tilbagevenden til en Peckinpah i rimeligt god form.

Plottet i den nye film er gennemsyret af fjendens på alle planer og i flere omgange. Nøgelfiguren, akslen, i det intrigan-te plot er CIA-agenten, Fassett (John Hurt), der har udtænkt

en snedig plan, hvis hovedmål er at udlevere og afsløre Det centrale Efterretningsagenturs magtfulde chef, Maxwell Danforth (Burt Lancaster). I løbet af filmens første fem minutter får tilskueren (under og umiddelbart efter forteksterne) de vigtigste informationer, der forklarer Fassetts hæventørst. Danforth har indgået en handel med KGB om at få likvideret Fassetts polsk-fødte kone, som var deres dobbeltagent, men som Fassett var blindt forelsket i.

Her i filmens start sidder Danforth og studerer en videooptagelse af denne likvidering, og i det hele taget spiller video-overvågning og hemmelige optagelser en central rolle i såvel Fassetts plot som i Peckinpahs filmiske udformning.

For at få ram på Danforth hævder Fassett at have afdækket en hemmelig, sovjetisk styret spionring i USA. Ud over en KGB-kontaktmand består den af tre velsituerede, tilsyneladende respektable amerikanske borgere: den kendte TV-producer/forfatter Bernard Osterman (Craig T. Nelson), finansmanden Joseph Cordone (Chris Sarandon) og kirurgen Richard Tremayne (Dennis Hopper). For at afslører denne liga, der kalder sig Omega, kontakter Fassett deres fælles ven, TV-reporteren John Tanner (Rutger Hauer), der er kendt for sine nærgående politiske krydsildsudsendelser. Med Danforth som løftestang – og med hemmelige filmoptagelser som dokumentation – får Fassett overbevist Tanner om vennernes skyld. Men Tanners pris for at medvirke er, at Danforth går med til at deltage i en TV-krydsild.

Tanner står netop for at skulle være vært ved en årlig weekendsammenkomst mellem vennerne, og forinden rigges hans hus til med et altdækkende video-overvågningsudstyr, således at Fassett fra en OB-vogn i nærheden kan udspionere hvert eneste rum i huset og hele terrænet udenom. Da Tanner vil bringe kone og barn væk, inden weekenden begynder, udsættes de for kidnappingsforsøg, men reddes i sidste øjeblik af Fassett og hans folk. Allerede fra de fem gæster ankommer (Osterman er ungkarl; de to andre har koner med), er situationen anspændt, idet de på forskellig vis har fået grund til at tro, at nogen er på sporet af dem. Det sammentømrede venskab begynder at gå op i fugerne, de gensidige mistanker breder sig, og aggressionerne ligger på lur under overfladen, efterhånden som Fassett fra sit skjul begynder at trække i trådene og lege kispus med sine marionetter.

Først da situationen omsider eksploderer i en karakteristisk peckinpahsk voldsudladning, der har mange mindelser om den tilsvarende i »Straw Dogs«, bekender Fassett kulør. De tre venner er ikke spioner, men skattesnydere, og Omega er det firma, de bruger til at smugle penge til en schweizisk bankkonto. Hele vennekredsen er således sagesløse ofre for Fassetts kyniske spil, og med koldt overlæg sprænger Fassett nu Tanners camping-car i luften med parrene Cordone og Tremayne ombord.

Tanner og Osterman må, omringet af Fassetts snigskytter, søge tilflugt i svømmebassinet, som overhældes med benzin og sættes i brand, mens Tanners kone, Ali (Meg Foster) med bue og pil gør det af med to af fjenderne, hvorefter hun og parrets søn tages som gidsel af den nu åbenlyst afsporede Fassett. »We're on prime killing time,« triumferer han, »this is a snuff soap opera,« og han tilføjer, at det jo netop er medieeksperterne Tanner og Ostermans gebet: »addicting people so they can't switch off.«

Dermed han han banet vejen for en offentlig konfrontation med chefen, Maxwell Danforth, i Tanners TV-program, men samtidig også for Tanners sidste og afgørende modtræk.

Tanners program, som hedder »Face to Face«, går direkte i luften, men bygger på det princip, at hans interview-offer optages hos sig selv, og der således kun kommunikeres via TV-skærmene. Det gør det muligt for Tanner – med Oster-

Burt Lancaster i en scene fra Peckinpahs comebackfilm »Den blodige weekend«

mans hjælp og styring – at båndе sin egen medvirken på forhånd. Mens Danforth for åben TV-skærm bliver præsenteret for Fassets anklager, dokumenteret af videooptagelserne af såvel weekendens barske begivenheder som mordet på Fassets kone, kan Tanner derfor opspore transmissionsvognen, nedskyde Fassett og befri sin familie.

Tilbage på skærmen er Maxwell Danforth, hvis politiske ambitioner om præsidentembedet er blevet godt og grundigt underminerede, og den pre-recordede studievært, Tanner, der smilende kan berolige sine seere med et »Who cares? – it's only television!« – og opfordre dem til at finde afbryderknappen: »All it takes is one hand – and what's left of your free will.«

Filmens overordnede tematik er således denne lavine af bedrag og dobbelte forræderier. Danforth forråder Fassett, som bedrager såvel Danforth som Tanner, hvorved Tanner kommer til at forråde sine venner, men til sidst kan vende forræderiet og bedraget mod spillets overordnede manipulator, Fassett. Det er et yderst indviklet spil, som yderligere

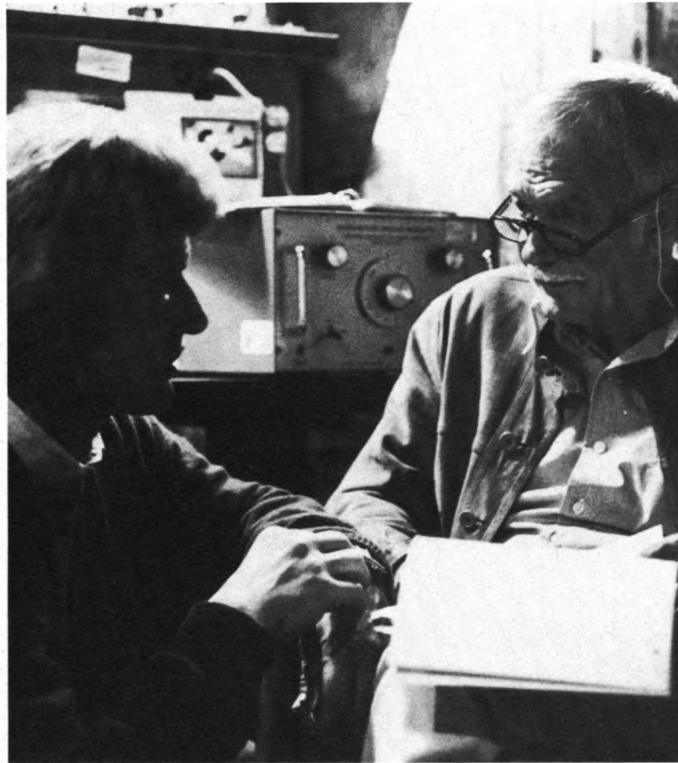
kompliceres ved hjælp af den sindrige brug af videoteknikken.

Hele denne elektroniske medieindfaldsvinkel findes overhovedet ikke i det litterære forlæg – Robert Ludlums roman af samme navn (udsendt på dansk med titlen »Agent for Sovjet«). I det hele tager er Alan Sharps manuskript en yderst begavet bearbejdelse af en forvirrende og inderligt ligegyldig historie, hvor netop introduktionen af videoaspektet i høj grad bidrager til at få den til at hænge langt bedre sammen.

Som både Tanner og Fassett siger på forskellige tidspunkter i filmen, er det hele »just a game« – et storstilet, spektakulært video-magtspil, der til slut inddrager de samme politiske implikationer som Sidney Lumets hysteriske satire, »Network«. Men den slags har aldrig været Peckinpahs hovedærinde. Med solide rødder i den amerikanske kunsts tradition for først og fremmest at beskæftige sig med individualismens problematik har Peckinpah i film efter film hudflettet og udforsket grænserne for menneskelig adfærd – over for hinanden indbyrdes og over for sig selv som individ med integriteten i behold.

Og ingen anden mestrer det som netop Peckinpah. Med et formidabelt overblik og en udsøgt dynamisk klippeteknik

manipulerer han suverænt med tilskuerens oplevelse af tid og rum – frem for alt ved hjælp af den slow-motion-teknik, der er blevet hans fornemste kendetegn. I dag, hvor gud og hvermand (mis)bruger denne teknik, og hvor kun ganske få – som f.eks. eleven Walter Hill – magter det uden at havne i effektjagende tomt plat, er det rart at kunne konstatere, at Peckinpah stadig har fuldt styr på denne kombination af teknisk

Rutger Hauer og Sam Peckinpah

manipulation og følelsesmæssigt engagement – som f.eks. i filmens gigantiske og nervepirrende duel mellem Tanner og Osterman, lige før det går op for dem, at de begge er ført bag lyset.

Det skræmmende ved Peckinpahs vold i slow motion er *ikke*, at den udpensles – det er der i øvrigt masser af film, der gør i langt højere grad – men at den er uløseligt forbundet med hans skuespilleres emotionelle indlevelse og fysiske udfoldelser, og dermed med hele filmens inderste centralnervesystem – at den, både tematisk og ikonografisk, indgår i en nøje tilrettelagt, meningsfyldt sammenhæng. Det er ikke nedskydningen af Fassett, der rammer tilskueren lukt mellem øjnene, men det efterfølgende billede af John Hurts spasmodiske døds kamp i fosterstilling på gulvet.

Man må i den forbindelse ikke være blind for, at Peckinpah er en fremragende personinstruktør og endnu en gang har rollebesat sin film med stor omhu. Den vitalt 70-årige Burt Lancaster er jo altid fremragende nuomstunder og udfylder naturligvis perfekt sin rolle som magtbrunstig bagmand. Hollænderen Rutger Hauer, der sidst kunne ses som overmenneskeligt stærk robot i »Blade Runner«, viser her en mere afdæmpet side af sit talent. Måske er valget af ham begrundet i en af filmens få løse ender: det antydes i starten, at Tanner er afhopper (»converts make the biggest zealots«), men det bruges aldrig til noget i øvrigt. Og under alle omstændigheder er han glimrende. Frem for alt lægger man endnu en gang mærke til John Hurt, som fornemt afbalancerer sit portræt af

Fassett mellem en affabel, næsten selvudslettende venlighed og en patologisk farlighed.

Også kvinderne fungerer fint – fra Helen Shavers kokainmisbrugende Virginia Tremayne (en typisk Peckinpah-bitch) til Meg Fosters slagfærdige og resolutte Ali Tanner.

I slutningen af »Pat Garrett and Billy the Kid« stod Peckinpah selv uden for Fort Sumner og sendte Pat ind til nedskydningen af Billy: »Why Don't you go in and get it over with?« I »The Osterman Weekend« er det ligeledes meget passende Peckinpah selv, der knytter den første afgørende forbindelse mellem Tanner og CIA. »I've got Maxwell Danforth on the line for you,« siger han til Tanner, hvorefter han rækker røret til Burt Lancaster og stilfærdigt forsvinder ud af billedet.

Peckinpah er således i mere end én forstand vendt tilbage til filmen og er stadig i stand til at overraske os, selv her, hvor han ikke har det allermest oplagte stof at arbejde med. Hans afdækning af menneskets drifter i voldsomt kompromisløs udfoldelse er sjældent behagelig at overvære, men han foretager den med et påtrængende, personligt engagement og i et dynamisk medrivende filmsprog, der aldrig slipper sit sikre greb om tilskueren. Og hvis man ellers har lyst til at lege med, vil man opdage, at hans film tillige er gennemsyret af en særegen, ret så hårdkogt, men ofte aldeles befriende humor. Også i den forstand favner denne betydelige kunstner hele den amerikanske, *action*-funderende filmtradition.

Det, man til syvende og sidst savner i »The Osterman Weekend«, er den ægte tragiske patos, der afgørende præger hans bedste film – og hæver dem op til at være hovedværker inden for denne tradition.

Helmut Dantine

»The Osterman Weekend« er tilegnet den østrigsk-amerikanske skuespiller, Helmut Dantine, som døde i maj 1982, 64 år gammel. Dantine kom til USA i 1938 og begyndte tre år senere at spille biroller i Hollywood-film. Man husker ham især som den undvegne tyske krigsfange, der søger tilflugt i Mrs. Miniver's lille, trygge hjem, og som den unge flygtning, der får lov at vinde en formue ved Rick's roulettehjul, så han sammen med sin elskede kan slippe væk fra Casablanca.

Senere blev han tillige executive producer og fungerende som sådan på to Peckinpah-film, samtidig med at han spillede biroller i dem: I »Bring Me the Head of Alfredo Garcia« (1974) var han dusørjægerens chef, og i »The Killer Elite« (1975) var han afhopperen, som, skønt skarpt bevogtet, alligevel likvideres i filmens start. AS.

DEN BLODIGE WEEKEND

The Osterman Weekend. USA 1983. **P-selskab:** Osterman Weekend Associates. **Ex-P:** Michael Timothy Murphy, Larry Jones, Marc W. Zavatt. **P:** Peter S. Davis, William N. Panzer. **As-P:** Don Guest, E. C. Monell. **P-samordnere:** Judith Pritchard, Karen Altman. **I-leder:** Don Guest. **Instr:** Sam Peckinpah. **Instr-ass:** Win Phelps, Robert Rooy, Laura Andrews. **2nd unit-instr:** Rod Amateau. **Stunt-instr:** Thomas J. Huff. **Manus:** Alan Sharp. **Adapt:** Ian Masters. **Efter:** Roman af Robert Ludlum, dansk udg. »Agent for Sovjet-« (1979). **Foto:** John Coquillon. **Farve:** DeLuxe. **Kamera:** Michael Benzon. **2nd unit-foto:** Jacques Haitkin. **Video-samordner:** Todd Grodnick. **Klip:** Edward Abrams, David Rawlins. **Ark:** Robb Wilson King. **Dekor:** Keith Hein, Raye Fox, Louise Sharp, Eric Holst, Richard Baum, Cheryl Cutler. **Kost:** George Little, Bernardine C. Mann. **Musik:** Lalo Schifrin. **Musik-sup:** David Franco. **Musikbånd:** Dan Carling Sr. **Tone:** Jim Troutman, David Caldwell, Russell Hill, Bruce Lacey, Anthony Magro, Richard Raderman, Kevin Spears, David Stone, Bayard Carey, Rick Ricco, Richard Bryce Goodman, William L. McCaughey, Mel Metcalfe, Terry Porter. **Medv:** Rutger Hauer, John Hurt, Meg Foster, Dennis Hopper, Craig T. Nelson, Helen Shaver, Cassie Yates, Burt Lancaster, Chris Sarandon, Sandy McPeak, Christopher Starr, Sheryl Carter, John Bryson, Anne Haney, Kristen Pickinpah, Marshall Ho'o, Jan Triska, Hansford Rowe, Merete Van Kamp, Bruch Block, Buddy Joe Hooker, Tim Thomerson, Deborah Chiaramonte, Walter Kelly, Brick Tillye, Eddy Donno, Den Surlis, Janeen Davis, Robert Kensing, Buckley F. Norris, Gregory Joe Parr, Don Shafer, Irene Gorman. **Længde:** 104 min., **Udl:** Regina. **Prem:** 13.2.84 – Palads.